

**การศึกษาสภาพและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านสู่การปฏิบัติ
ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดอุบลราชธานี**

**A study of the conditions and making recommendations for reading policies
into practice of educational institutions affiliated with the office
of the Non – formal and informal Education Ubon Ratchathani Province**

ยุทธการ สืบแก้ว¹

Yutthakarn Suebkeaw

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี
Ubon Ratchathani the Non-Formal and Informal education

(Received 4/11/2020, Revised 5/01/2021, Accepted 12/01/2021)

บทคัดย่อ

การศึกษาสภาพและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านให้กับสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรในการวิจัย จำนวน 4 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ครู กศน.ตำบล และนักศึกษา รวมทั้งสิ้น 803 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มี 3 แบบ คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน โดยรวมมีการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ นโยบาย กระบวนการ/วิธีการ การกำกับดูแล/นิเทศติดตามละประเมิณผล การสนับสนุนทรัพยากร กิจกรรม ด้านครูและบุคลากร นักศึกษา และชุมชน/ภาคีเครือข่าย

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

3.1 ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และทำความเข้าใจกับสถานศึกษา ให้เห็นความสำคัญกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

¹ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี,

E-mail : lomatat@gmail.com

3.2 ด้านการบริหารการดำเนินงาน ควรจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุน เป็นการเฉพาะ โดยควรแยกจากงบประมาณส่วนอื่น และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่

3.3 ด้านบุคลากร ควรจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบด้านการส่งเสริมการอ่านโดยตรง ครอบคลุมครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานร่วมกัน

3.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการอ่าน ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนทุกประเภท หลากหลายรูปแบบให้กระจายไปสู่ชุมชน เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้ประชาชนสนใจการอ่านมากขึ้น

3.5 ด้านภาคีเครือข่าย ควรจัดประชุมชี้แจงภาคีเครือข่ายให้เข้าใจนโยบาย และประโยชน์ที่จะได้รับ ควรเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายร่วมวิเคราะห์ กำหนดนโยบาย และร่วมวางแผนการดำเนินงาน

คำสำคัญ: การอ่าน, นโยบายการส่งเสริมการอ่าน

Abstract

A study of the conditions is for making recommendations regarding to reading policies which will be implemented for educational institutions affiliated with the office of the Non - formal and informal Education Ubon Ratchathani Province. There are 3 purposes of the study. The first is to study the state and results of reading promotion activities of the District, the second is to analyze the factors affecting to the success of reading policy implementation, and the last is to purpose reading policy to the office of the Non – formal and informal Education Ubon Ratchathani Province.

This research is mix method of research. The research population consist of 4 groups which are a non-formal education director, a district office director, district teachers, and 803 students. The three tools for study are questionnaires, structured interview and focus group. The quantitative data were analyzed by mean, standard deviation and percentage. The qualitative data is for content analysis. The results of the research are as follows:

1. Operating conditions for implementing reading policies overall, the result is at the high level.

2. The factors affecting to the success of implementing reading policies into practice are policies, Processes/Methods, Supervision, Monitoring and Evaluation, Support for resources of teacher and personnel activities, Students and community networking partners.

3. The reading policies proposal is as follows:

3.1 For Implementation of the policy, the policy from the higher agency should be clear and concrete. The higher agency should understand the educational institution. The importance of policy implementation should be the first priority.

3.2 An Operational management, budgets and resources should be allocated specifically, be separated from other budgets and be appropriated for the population in each area.

3.3 For personnel management, assigned persons should be responsible for reading policies. Teachers and persons in educational institutions should be assigned to share roles and responsibilities of operations.

3.4 The public relations reading policies, there should be publicity through the media.

3.5 The network parties should clearly understand the reading policies because the network parties can help to analysis, scrutinize, formulate the policies and can help for planning the implementation. This can be accomplished by meeting.

Keywords: Reading, Implementing Reading Policies

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การอ่านทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, น. 1-2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน จำเป็นต้องใช้การอ่านเป็นพื้นฐานของการแสวงหาความรู้ เพื่อให้สามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งทุกคนสามารถเลือกการอ่านได้จากหนังสือ สื่อออนไลน์ หรือสื่ออื่น ๆ ตามความสะดวกของตนเอง เพราะเนื้อหาสาระที่ได้จากการอ่านมีความสำคัญต่อการสร้างพฤติกรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าการอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิต แต่จากการศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ พบว่า คนไทยอ่านหนังสือน้อยมาก เช่น จากการสำรวจพฤติกรรมการอ่านของคนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 6 ขวบขึ้นไป พบว่า คนไทยอ่านหนังสือลดลง โดยปี 2548 คนไทยอ่าน ร้อยละ 69.1 แต่ปี 2551 มีการอ่านเพียง ร้อยละ 66.5 ซึ่งสถิติการอ่านลดลง และมีแนวโน้มว่าจะลดลงไปอีก ประกอบกับอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) ได้ศึกษานโยบายส่งเสริมการอ่านของไทย โดยเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สวีเดน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เวียดนาม และไทย พบว่า ประเทศไทยมีสถิติการอ่านที่ต่ำอย่างน่าตกใจ (สุมาลี สังข์ศรี, 2555, น. 6-7) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการรณรงค์เพื่อส่งเสริมการอ่าน

เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548 กระทรวงศึกษาธิการนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อให้กำหนดวันที่ 2 เมษายน ของทุกปีเป็น “วันหนังสือเด็กแห่งชาติ” เนื่องจากวันที่ 2 เมษายน ตรงกับวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้ทรงมีพระปรีชาสามารถทางด้านอักษรศาสตร์ ทรงประพันธ์บทพระราชนิพนธ์สำหรับเด็กไว้หลายเล่ม และทรงสนพระราชหฤทัยด้านการส่งเสริมการอ่านในเด็กและเยาวชนตลอดมา และกระทรวงศึกษาธิการจะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะที่สำคัญคือ ทักษะด้านการอ่าน การใช้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ที่เป็นประจักษ์ความสำเร็จในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการวางรากฐานและบ่มเพาะความเป็นคนดีมีคุณธรรม โดยเน้นให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน บูรณาการการอ่านกับการเรียนการสอน การอ่านกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นการเฉพาะ (สุมาลี สังข์ศรี, 2555, น. 2-3) และเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทุกภาคส่วน จะต้องเร่งขับเคลื่อนการส่งเสริมการอ่านให้คนในชาติ คือ การที่รัฐบาลประกาศให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ (สำนักงานโครงการส่งเสริมการอ่าน สำนักงาน กศน., 2552) โดยเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2552 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติเกี่ยวกับการอ่าน คือ กำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ พร้อมทั้งกำหนดให้วันที่ 2 เมษายน ของทุกปี เป็นวันรัก

การอ่าน และกำหนดให้ปี 2552 – 2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่าน โดยให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นกลไกขับเคลื่อนการส่งเสริมการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี (สำนักงาน กศน. จังหวัดอุบลราชธานี) เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนได้เรียนรู้ทั้งในรูปแบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สถานศึกษาในสังกัด เป็นหน่วยปฏิบัติจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการ และความจำเป็นของประชาชนในแต่ละพื้นที่ และได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการอ่าน ที่ถือเป็นนโยบายสำคัญสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพ ผลการดำเนินงานนโยบายสู่การปฏิบัติ และนโยบายด้านการส่งเสริมการอ่านของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ในฐานะผู้ทำการศึกษาค้นคว้าเป็นหัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และการพัฒนา ของสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีขอบข่ายงานรับผิดชอบเรื่องการติดตามประเมินผลและวิจัย พิจารณาเห็นว่าเรื่องการส่งเสริมการอ่านเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและประชาชนโดยตรง จึงได้ทำการศึกษาสภาพ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จังหวัดอุบลราชธานี

2. คำถามวิจัย

2.1 สภาพและผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอย่างไร

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยอะไรบ้าง

2.3 ข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านของ สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ควรเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี

3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี

3.3 เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านให้กับสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าและผลการดำเนินงานนโยบายการส่งเสริมการอ่านสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ใช้วิธีการศึกษาวิจัยสำรวจความคิดเห็นทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยการสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มย่อย

4.1 การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเด็นวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน

1) ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน คือ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 25 คน โดยใช้ประชากรทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มากและเก็บข้อมูลได้สะดวก

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ
กลุ่มที่ 1 ประชากร คือ ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอนายเรือในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 25 คน และ
กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการ กศน. ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 25 คน โดยเก็บข้อมูลคืนได้ครบทุกคน
คิดเป็นร้อยละ 100

กลุ่มที่ 2 ประชากร คือ ครู กศน.ตำบลของ กศน.อำเภอ จำนวน 232 คน กำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง 144 คน วิธีการ
ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบง่าย รวมกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2 จำนวน 169 คน
เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.71

กลุ่มที่ 3 ประชากร คือ นักศึกษาการศึกษาระดับอุดมศึกษานอกกระบวน ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ของศูนย์ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ทุกอำเภอ ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2558 จำนวน 40,429 คน และกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie
and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 381 คน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลกระจาย
อย่างเท่าเทียมกันทุกพื้นที่ จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง กศน.อำเภอ ละ 25 คน รวมได้กลุ่ม ตัวอย่าง 650 คน
ซึ่งมากกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางที่กำหนด วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย
เก็บรวบรวมข้อมูลคืนได้ 612 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.92

4.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษา/วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน
ส่งเสริมการอ่าน คือ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 25 คน ใช้ประชากรทุกคน
เป็นกลุ่มเป้าหมาย

4.1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านให้กับสำนักงาน
กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ประชากร คือ บุคลากรกลุ่มยุทธศาสตร์และการพัฒนา กลุ่มการศึกษาตามอัธยาศัย
และกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา จำนวน 9 คน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ 25 คน โดยใช้
ประชากรทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่าง รวม 34 คน

4.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จำแนกตามวัตถุประสงค์ มี 4 ชุด ประกอบด้วย

4.2.1 เพื่อศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน
กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ชุดที่ 1 แบบสอบถาม สำหรับผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ
สภาพการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน มี 3 ตอน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลสภาพการดำเนินการส่งเสริม
การอ่าน และปัญหาอุปสรรค

4.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของ กศน.อำเภอ
ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ และ
ครู กศน.ตำบล เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน มี 3 ตอน
ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน และข้อเสนอแนะ ชุดที่ 3 แบบสอบถาม
สำหรับนักศึกษา กศน. เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการศึกษาผลการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน ในประเด็น
เกี่ยวกับการการร่วมกิจกรรม และผลจากการร่วมกิจกรรม ที่สะท้อนถึงการอ่าน มี 3 ตอน ประกอบด้วย
ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ความพึงพอใจและความต้องการในการเข้าร่วม
กิจกรรมส่งเสริมการอ่านครั้งต่อไป และข้อเสนอแนะ

4.2.3 เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านให้กับ สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ชุดที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านให้กับ สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี สำหรับบุคลากรกลุ่มยุทธศาสตร์และการพัฒนา กลุ่มการศึกษาตามอัธยาศัย และกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา และผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี โดยเครื่องมือที่ใช้ คือ กรอบประเด็นการสนทนากลุ่ม มี 4 ประเด็นประกอบด้วย 1) แนะนำผู้เข้าร่วมการเสวนา 2) สภาพและผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ผ่านมา ในมิติของบทบาทหน้าที่แต่ละคน 3) ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการอ่าน 4) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการอ่าน และแบบบันทึกสรุปผลการสนทนา

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3.1 วิธีการเก็บข้อมูล ประสานงานกับกลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง และศูนย์ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อวางแผน และนัดหมายวัน เวลาการเก็บเก็บข้อมูล

4.3.2 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการด้วยตัวเอง

1) เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ แบบตัวต่อตัว โดยการนัดหมายในวันที่ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ มาติดต่อราชการที่สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ใช้เวลาดำเนินการ 1 เดือน

2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการการสัมภาษณ์พูดคุยสนทนากลุ่ม เพื่อรวบรวมข้อมูลที่สามารถนำไปสังเคราะห์ โดยมีผู้ร่วมสนทนา คือบุคลากร สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี รวม 34 คน

4.3.3 การเก็บข้อมูลที่ใช้แบบสอบถาม ขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ และครู กศน.ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กรอกข้อมูล และช่วยเก็บข้อมูลพร้อมรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักศึกษา

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 การศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี แยกเป็น 2 ส่วน คือ สภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน และผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน

5.1 สภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเรื่อง สภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ (n = 25 คน)

สภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน	M	SD	ระดับ
1. ศึกษานโยบายของรัฐบาล และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ	4.40	0.50	มาก
2. ศึกษานโยบายของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	4.36	0.49	มาก
3. ศึกษานโยบายของสำนักงาน กศน. ส่วนกลาง	4.64	0.49	มากที่สุด
4. ศึกษานโยบายของสำนักงาน กศน. จังหวัดอุบลราชธานี	4.72	0.46	มากที่สุด
5. ร่วมกับบุคลากรวิเคราะห์วิเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่าน	4.60	0.50	มากที่สุด
6. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากร กศน. ในสถานศึกษาทุกคน	4.76	0.44	มากที่สุด
7. ร่วมกันกำหนดคำขวัญเกี่ยวกับการอ่านของ กศน.อำเภอ	4.60	0.58	มากที่สุด
8. เขียนคำขวัญประกาศ/เผยแพร่อย่างกว้างขวาง	3.88	0.88	มาก
9. มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบหลัก (เป็นเจ้าของเรื่อง) ในการดำเนินการ	4.56	0.58	มากที่สุด
10. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดและพัฒนากิจการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน	4.20	0.58	มาก
11. ประชุมปฏิบัติการจัดทำนโยบายส่งเสริมการอ่าน ระดับ กศน.อำเภอ	4.44	0.58	มาก

สภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน	M	SD	ระดับ
12. จัดทำแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติการของ กศน.อำเภอ ที่ระบุแผนงาน โครงการ เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านไว้ชัดเจน	4.52	0.65	มากที่สุด
13. นำแผนปฏิบัติการของ กศน.อำเภอ เสนอขอความเห็นชอบจากกรรมการสถานศึกษา	4.44	0.71	มาก
14. สำรวจพฤติกรรม และความต้องการในการให้บริการ การอ่านของนักศึกษา	3.92	0.81	มาก
15. จัดทำโครงการส่งเสริมการอ่านที่สอดคล้องกับนโยบายและพฤติกรรม ความต้องการของนักศึกษา	4.32	0.63	มาก
16. กำหนดให้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นส่วนสำคัญของกิจกรรมพัฒนา คุณภาพชีวิตของนักศึกษา	4.52	0.51	มากที่สุด
17. มอบหมายให้ ครู กศน.ทุกคนบูรณาการการอ่านสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ในทุกวิชา	4.48	0.59	มาก
18. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตามแผนงานโครงการที่กำหนด อย่างต่อเนื่อง	4.44	0.65	มาก
19. จัดสรรทรัพยากร เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริม การอ่านตามความเหมาะสม	4.28	0.68	มาก
20. พัฒนา และจัดหาแหล่งการอ่าน เพิ่มเติมให้ครอบคลุมพื้นที่ เช่น ห้องสมุดชุมชน บ้านหนังสือชุมชน ห้องสมุดในวัด มุมการอ่านในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร้านค้า เป็นต้น	4.12	0.67	มาก
21. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการส่งเสริมการอ่านโดยมีภาคีเครือข่ายร่วม ดำเนินงาน	4.24	0.66	มาก
22. ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมผ่านสื่อที่หลากหลาย (เช่น โฉนด เฟสบุ๊คส์ จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และอื่น ๆ)	4.20	0.76	มาก
23. ทำความตกลงความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ระดับอำเภอและ ตำบล เพื่อร่วม ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	4.28	0.61	มาก
24. นิเทศ ติดตามผลการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ	4.16	0.69	มาก
25. จัดให้มีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านเป็นภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินงาน	4.56	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม	4.39	0.39	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M=4.39$, $SD=0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 9 ข้อ และ อยู่ในระดับมาก จำนวน 16 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ลำดับ คือ ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากร กศน.ในสถานศึกษาทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.76$, $SD=0.44$) รองลงมาคือ ศึกษานโยบายของ สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.72$, $SD=0.46$) ศึกษานโยบายของสำนักงาน กศน.ส่วนกลาง ($M=4.64$, $SD=0.49$) ร่วมกับบุคลากรวิเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้อง ($M=4.60$, $SD=0.50$) ร่วมกันกำหนดคำขวัญเกี่ยวกับการอ่านของ กศน.อำเภอ ($M=4.60$, $SD=0.58$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เขียนคำขวัญประกาศ/เผยแพร่อย่างกว้างขวาง อยู่ในระดับมาก ($M=3.88$, $SD=0.88$) ตามลำดับ

จุดเด่นของสภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นของสภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน
(n = 25 คน)

จุดเด่นของสภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย	23	92.00
2. คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการให้ข้อเสนอแนะ และติดตามผลการดำเนินงาน	6	24.00
3. การให้นักศึกษามีส่วนร่วมเป็นอาสาสมัคร	22	88.00
4. การมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการ	20	80.00
5. การสร้างความรู้-ความเข้าใจ รับรู้ร่วมกันในแนวทางการปฏิบัติและการดำเนินการด้วยความโปร่งใส ทุกคนมีส่วนร่วมทุกงาน/กิจกรรม	15	60.00
6. มีการวิเคราะห์นโยบายที่ชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	23	92.00
7. จัดทำโครงการรองรับ	18	72.00
8. มีกิจกรรมดำเนินการในทุกกลุ่มเป้าหมาย	16	64.00
9. มีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง	11	44.00
10. มีการกำหนดสโลแกน/คำขวัญการอ่านทุกอำเภอ	20	80.00
11. มีนโยบาย และยุทธศาสตร์ชัดเจนทุกระดับ	12	48.00
12. มีการกำหนดนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมทุกระดับเครือข่าย จังหวัด อำเภอ และตำบล	10	40.00
13. มีการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ และบูรณาการจัดกิจกรรมร่วมกันในระดับชุมชน	19	76.00

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นของสภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของ กศน.อำเภอสังขละ กศน.จังหวัดอุบลราชธานี มากที่สุดเท่ากัน 2 เรื่อง คือ การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และการวิเคราะห์นโยบายที่ชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ผู้ให้ความคิดเห็น 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 รองลงมาคือ การให้นักศึกษาร่วมเป็นอาสาสมัคร 22 คน คิดเป็นร้อยละ 88 ลำดับที่ 4 และที่ 5 มีผู้แสดงความคิดเห็นเท่ากัน 2 ประเด็น คือ การมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และมีการกำหนดสโลแกน/คำขวัญการอ่านทุกอำเภอ ส่วนจุดเด่นที่มีผู้แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการให้ข้อเสนอแนะ และติดตามผลการดำเนินงาน มีเพียง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24

5.2 ผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน

ผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ และครู กศน. อำเภอ สังเกต สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง 169 คน เก็บข้อมูลคืนได้ 155 คน คิดเป็นร้อยละ 91.71

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน ของผู้อำนวยการ และครู กศน. อำเภอ ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ และครู กศน. อำเภอ (n = 155 คน)

ผลการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน	M	SD	ระดับ
1. มีการนำแผนงาน/โครงการส่งเสริมการอ่านไปใช้ในการดำเนินการจริงจริง	4.10	0.62	มาก
2. มีข้อมูลความต้องการของนักศึกษาเพื่อใช้จัดกิจกรรม	4.10	0.65	มาก
3. มีทรัพยากรดำเนินงานอย่างเหมาะสม	4.03	0.77	มาก
4. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างหลากหลาย	4.23	0.66	มาก
5. มีการประสานภาคีเครือข่ายร่วมดำเนินการและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรในการดำเนินการจัดกิจกรรม	4.22	0.60	มาก
6. มีการพัฒนา และจัดหาแหล่งการอ่าน เช่น ห้องสมุดประชาชนบ้านหนังสือชุมชนเพิ่มขึ้น	4.10	0.68	มาก
7. มีแหล่งการอ่านในชุมชนเพิ่มขึ้น โดยคนในชุมชนร่วมกันดำเนินการ เช่น บ้านหนังสือชุมชน มุมการอ่านที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีราชการ วัด เป็นต้น	4.19	0.66	มาก
8. มีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน เป็นภาคร่วมดำเนินการมากขึ้น	4.26	0.57	มาก
9. มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลและนำผลไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินการ	3.98	0.86	มาก
10. มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมผ่านสื่อที่หลากหลาย อย่างต่อเนื่อง	4.12	0.92	มาก
11. ครู กศน. นำความรู้ความเข้าใจไปดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้อย่างหลากหลาย ตรงตามนโยบายและแผนงาน/โครงการที่กำหนด	4.12	0.66	มาก
12. ครู กศน. ได้บูรณาการการอ่านในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา	4.25	0.66	มาก
13. ครู กศน. ได้จูงใจให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม และติดตามผลการอ่านของนักศึกษา อย่างสม่ำเสมอ	4.16	0.73	มาก
14. ครู กศน. ได้นำผลการอ่านของนักศึกษาไปเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการอ่าน คติวิเคราะห์ เขียน ตามข้อกำหนดของหลักสูตร	4.14	0.67	มาก
15. ครู กศน. ได้ทำกิจกรรมร่วมกับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน และภาคีเครือข่ายมากขึ้น	4.10	0.63	มาก
16. นักศึกษาสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านที่ กศน. อำเภอจัดทุกครั้ง	4.03	0.80	มาก
17. นักศึกษาใช้บริการห้องสมุดหรือแหล่งการอ่านมากขึ้น	4.05	0.71	มาก
18. นักศึกษายืมหนังสือจากห้องสมุด หรือแหล่งการอ่าน เพื่อนำไปอ่านมากขึ้น	4.14	0.61	มาก
19. นักศึกษามีความสามารถในการอ่าน และสรุปสาระสำคัญของการอ่านได้	4.01	0.67	มาก
20. นักศึกษาใช้เวลาในการอ่านหนังสือมากขึ้น	4.06	0.74	มาก
21. นักศึกษาสามารถใช้การอ่านให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้	4.10	0.64	มาก
22. นักศึกษานำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการเรียน และการดำเนินชีวิต	4.14	0.55	มาก
23. นักศึกษามีความสุข และสนุกกับการอ่าน	4.06	0.62	มาก
24. นักศึกษาจัดมุมหรือสถานที่สำหรับการอ่านในบ้าน	4.08	0.67	มาก
25. นักศึกษาเชิญชวน กระตุ้น จูงใจ ให้คนในครอบครัว และเพื่อน ๆ อ่านหนังสือ	4.12	0.63	มาก
ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.11	0.49	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงว่าผลที่เกิดจากการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของ กศน.อำเภอในจังหวัด อุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.11$, $SD=0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ลำดับ คือมีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน เป็นภาควิธีร่วมดำเนินการ มากขึ้น ($M=4.26$, $SD=0.57$) รองลงมาคือ ครู กศน. ได้บูรณาการการอ่านในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา ($M=4.25$, $SD=0.66$) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างหลากหลาย ($M=4.23$, $SD=0.66$) มีการประสานภาคี เครือข่ายร่วมดำเนินการและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรในการดำเนินการจัดกิจกรรม ($M=4.22$, $SD=0.60$) มีแหล่งการอ่านในชุมชนเพิ่มขึ้น โดยคนในชุมชนร่วมกันดำเนินการ เช่น บ้านหนังสือชุมชน มุมการอ่านที่ โรงพยาบาลตำบล สถานที่ราชการ วัด เป็นต้น ($M=4.19$, $SD=0.66$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการ นิเทศติดตาม ประเมินผล และนำผลไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินการ ($M=3.98$, $SD=0.86$)

ผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมของ นักศึกษา กศน.อำเภอ ซึ่งสอบถามระดับการปฏิบัติในการเข้าร่วม และผลจากการเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและผล จากการเข้าร่วมกิจกรรม ตามความคิดเห็นของนักศึกษา กศน. อำเภอ ($n = 612$ คน)

การเข้าร่วม และผลจากการเข้าร่วมกิจกรรม	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
1. นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ กศน.อำเภอจัด	4.09	0.74	มาก
2. นักศึกษาสามารถเดินทางไป สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมได้อย่างสะดวก	3.89	0.74	มาก
3. นักศึกษาสามารถใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ กศน.จัดให้ได้อย่างเหมาะสม	3.92	0.72	มาก
4. นักศึกษาคิดว่าจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ กศน. จัดมีความหลากหลาย ตรงกับ ความต้องการของผู้ร่วมกิจกรรม	4.11	0.69	มาก
5. นักศึกษาได้รับคำแนะนำจาก ครู และบุคลากร กศน. ในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.28	0.64	มาก
6. นักศึกษาสามารถใช้แหล่งการอ่าน เช่น ห้องสมุดประชาชนบ้านหนังสือชุมชน ได้อย่างสะดวก	4.12	0.70	มาก
7. นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ กศน. จัดด้วยความพึงพอใจ	4.19	0.69	มาก
8. นักศึกษาชอบอ่านหนังสือ หรือสื่ออื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น	4.14	0.67	มาก
9. นักศึกษาเลือกหา/ซื้อหนังสือที่สนใจมาอ่านด้วยตนเอง	3.78	0.80	มาก
10. นักศึกษาใช้บริการห้องสมุด/แหล่งการอ่าน เพื่อศึกษาหาความรู้สม่ำเสมอ	3.91	0.77	มาก
11. นักศึกษาได้รับความรู้จากการอ่านหนังสือ	4.03	0.72	มาก
12. นักศึกษาได้รับความเพลิดเพลิน หรือมีความสุขจากการอ่าน	4.07	0.72	มาก
13. นักศึกษาจดบันทึกสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน (บันทึกการอ่าน)	3.81	0.80	มาก
14. นักศึกษานำเรื่องจากการอ่านเล่าให้คนในครอบครัวหรือเพื่อนฟัง	3.80	0.81	มาก
15. นักศึกษาชวนคนในครอบครัว หรือเพื่อน ๆ อ่านหนังสือ	3.74	0.78	มาก
16. นักศึกษาสนใจร่วมเป็นอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน	4.13	0.66	มาก
17. นักศึกษาสามารถใช้การอ่านให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้	3.99	0.70	มาก
18. นักศึกษามีความสามารถในการอ่าน และสรุปสาระสำคัญของการอ่านได้	3.94	0.74	มาก
19. นักศึกษานำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียน และการดำรงชีวิต	4.16	0.65	มาก
20. นักศึกษามีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์ จูงใจ วรรณคดี ส่งเสริมให้คนในชุมชนอ่านมากขึ้น	3.97	0.72	มาก
โดยรวม	4.00	0.50	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงว่าการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม และผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M=4.00$, $SD=0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 ลำดับ คือ นักศึกษาได้รับคำแนะนำจาก ครู และบุคลากร กศน. ในการเข้าร่วมกิจกรรม ($M=4.28$, $SD=0.64$) รองลงมาคือนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ กศน.จัด ด้วยความพึงพอใจ ($M=4.19$, $SD=0.69$) นักศึกษานำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียนและการดำรงชีวิต ($M=4.16$, $SD=0.65$) นักศึกษาชอบอ่านหนังสือหรือสื่ออื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ($M=4.14$, $SD=0.67$) นักศึกษาสนใจร่วมเป็นอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน ($M=4.13$, $SD=0.66$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักศึกษาชวนคนในครอบครัว หรือเพื่อน ๆ อ่านหนังสือ ($M=3.74$, $SD=0.78$)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี เป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ทั้ง 25 คน สรุปผลการศึกษา ดังนี้

5.3 ประเด็นการสัมภาษณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมอ่าน

1) ด้านนโยบาย

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า นโยบายทุกระดับมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการอ่าน เพราะเป็นทิศทางในการดำเนินการ และเป็นปัจจัยที่ทำให้ทุกฝ่ายตระหนักและดำเนินการอย่างจริงจัง แต่่นโยบายที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน คือ นโยบายจากต้นสังกัด ซึ่งได้นำนโยบายของรัฐบาล และกระทรวง มาทำเป็นนโยบายมอบหมายให้หน่วยงาน สถานศึกษาในสังกัดนำไปปฏิบัติ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณ/ทรัพยากรที่จำเป็นให้ ทำให้ผู้รับนโยบายสู่การปฏิบัติมีความมั่นใจ เกิดความชัดเจนในแนวทางการดำเนินการ

2) ด้านกระบวนการ/วิธีการ

ผู้อำนวยการ กศน.ทุกคน ให้ความเห็นว่า กระบวนการ/วิธีการทำงาน มีความสำคัญต่อความสำเร็จอย่างมาก เพราะเป็นส่วนกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน การส่งเสริมการอ่านให้ประสบความสำเร็จ

กระบวนการ/วิธีการ ในการปฏิบัติ ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ทุกคนให้ความเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สรุปทุกประเด็นที่มีความถี่ ร้อยละ 10 ขึ้นไปเรียงลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) ศึกษาและทำความเข้าใจนโยบายทุกระดับ

2.2) นำนโยบายและจุดเน้น ต้นสังกัด คือ สำนักงาน กศน. และสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานีมาวิเคราะห์แล้วกำหนดเป็นนโยบาย จุดเน้น เฉพาะของ กศน.อำเภอ

2.3) จัดทำแผนงานและโครงการตามนโยบาย และจุดเน้น

2.4) กำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบาย และจุดเน้น

2.5) ชี้แจงทำความเข้าใจแก่บุคลากรทุกระดับ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน

2.6) ประสานงานภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมสนับสนุน

2.7) แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการดำเนินงาน

2.8) สนับสนุนทรัพยากร เช่นงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการ

2.9) ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการตามแผนที่กำหนด

2.10) มอบหมายให้ครู กศน.ทุกคนจัดกิจกรรมการอ่าน บูรณาการกับการจัดการเรียนรู้

2.11) มีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะ

2.12) มีการติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

3) ด้านการกำกับดูแล/นิเทศติดตามละประเมิณผล

ผู้อำนวยการ กศน.ทุกคน ให้ความเห็นในทางที่สอดคล้องกันว่า การกำกับดูแล หรือนิเทศติดตามผล เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้งานทุกงานประสบผลสำเร็จ เพราะเป็นการกระตุ้น จูงใจ และสร้างขวัญกำลังใจ ให้ผู้ปฏิบัติกระตือรือร้นในการทำงานให้สำเร็จได้

วิธีการดำเนินการ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ 22 คน ได้ให้ข้อมูลแนวทางการกำกับดูแลและนิเทศ ติดตามผล เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สรุปทุกประเด็น คือ

- 3.1) ผู้บริหารกำกับดูแล/นิเทศติดตามผลด้วยตัวเองอย่างไม่เป็นทางการ
- 3.2) แต่งตั้งคณะผู้นิเทศภายในอย่างเป็นทางการ
- 3.3) มอบหมายข้าราชการครู และหรือครูอาสาสมัครเป็นผู้นิเทศ
- 3.4) เชิญภาคีเครือข่าย ผู้บริหารองค์กรท้องถิ่น ช่วยกำกับดูแล ติดตามผลการดำเนินการ
- 3.5) ติดตามผลด้วยการให้รายงานในที่ประชุม
- 3.6) ติดตามจากการรายงานผลการจัดกิจกรรม

4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ทุกคน เห็นว่า ทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงาน มีผลต่อความสำเร็จ ในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวก ในการทำให้กิจกรรม ดำเนินการได้ และทรัพยากรที่สำคัญคืองบประมาณ ซึ่งถ้าได้รับงบประมาณเพียงพอ ก็จะทำให้สามารถจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น และผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ 19 คน ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าควรจัดงบประมาณเรื่องการส่งเสริมการอ่าน เป็นการเฉพาะแยกจากงบประมาณอื่น และควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่และจำนวนประชากร ส่วนวิธีการจัดสรร ทรัพยากรการดำเนินการในพื้นที่ ผู้บริหาร กศน.ทุกคนให้ข้อมูลว่า จัดสรรให้ครู/บุคลากรผู้ปฏิบัติ โดยพิจารณาจากแผนงานโครงการ/กิจกรรม และจำนวนตำบล และหรือจำนวนนักศึกษาในพื้นที่ที่ ครู กศน. รับผิดชอบ

5) ด้านกิจกรรม

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ทุกคน ให้ความเห็นเป็นไปในทำนองเดียวกัน ว่า กิจกรรมส่งเสริม การอ่านมีผลต่อความสำเร็จอย่างมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการกระตุ้น จูงใจ และเป็นการสร้างบรรยากาศ ให้กลุ่มเป้าหมายสนใจ ให้ความสำคัญต่อการอ่าน ลักษณะกิจกรรมที่จัดมีความหลากหลาย ต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกตำบล โดยใช้ กศน.ตำบล และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หรือสถานที่ที่เหมาะสมเป็นแหล่งจัดกิจกรรม

6) ด้านครูและบุคลากร กศน.

ผู้อำนวยการ กศน.ทุกคน มีความเห็นว่า ครูและบุคลากร กศน. เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลต่อ ความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน เพราะเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำในการจัด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ตลอดจนเป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้น จูงใจให้นักศึกษาสนใจ การอ่านและการเรียนรู้ มีการมอบหมายและย้ำความสำคัญของการอ่าน รวมทั้งได้ติดตามประเมินผล การอ่านของนักศึกษา ทำให้เห็นความก้าวหน้าของนักศึกษา

7) ด้านนักศึกษา

ผู้อำนวยการ กศน. ทุกคน มีความเห็นว่าตัวนักศึกษาเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของ กศน.อำเภอ เพราะนักศึกษาคือผลผลิตสำคัญ หากสามารถส่งเสริมให้นักศึกษาอ่านมากยิ่งขึ้น ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาเอง และส่งผลต่อภาพรวมของนโยบายส่งเสริมการอ่าน และคิดว่านักศึกษาควรจะเข้าร่วมกิจกรรมที่ กศน.อำเภอจัด พร้อมทั้งร่วมทำกิจกรรมที่ครอบคลุมหมายอ่านบ่อย ๆ ทุกวัน ยืม หรือหาหนังสือไปอ่านที่บ้าน ชักชวนเพื่อนบ้านอ่าน จะทำให้การส่งเสริมการอ่านประสบผลสำเร็จ

8) ด้านชุมชน/ภาคีเครือข่าย

ผู้อำนวยการ กศน.ทุกคน เห็นว่าชุมชน/ภาคีเครือข่าย เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ส่งเสริมการอ่าน เพราะชุมชน/ภาคีเครือข่าย อยู่ใกล้ชิดกับ นักศึกษา และอยู่ในพื้นที่ ถ้าชุมชน/ภาคีเครือข่าย ให้การสนับสนุนส่งเสริม จะเป็นการกระตุ้น จูงใจให้นักศึกษาและประชาชนเห็นความสำคัญ และเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้การจัดกิจกรรมการอ่านประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น และ ชุมชน/ภาคีเครือข่าย ที่ให้การสนับสนุน หน่วยหลัก ๆ คือ องค์กรท้องถิ่น (เทศบาล อบต.กำนันผู้ใหญ่บ้าน) ร้านค้า/ร้านอาหาร ร้านเสริมสวย โรงเรียนในระบบ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีขนส่ง สถานีตำรวจ ส่วนเรื่องที่ทำให้การสนับสนุน คือ การเข้าร่วมประชุม ให้ข้อเสนอแนะ ร่วมดำเนินการ โดยบูรณาการกับกิจกรรมของหน่วยงาน ช่วยกำกับดูแล ติดตามและประเมินผล ช่วยสนับสนุนเงินทุน/งบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อ หนังสือ จัดหาสถานที่อ่าน ให้คำปรึกษา ช่วยประชาสัมพันธ์ และร่วมเป็นอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน

5.4 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านให้กับสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในส่วนของการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้สรุปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยแบ่งเป็นประเด็นสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านนโยบาย

1.1) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง และทำความเข้าใจกับสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติให้เห็นความสำคัญกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

1.2) ควรมอบหมายให้หน่วยงาน/สถานศึกษาในสังกัดร่วมกันศึกษาวิเคราะห์นโยบาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน แล้วร่วมกันจัดทำแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน สามารถปฏิบัติได้

1.3) แผนงาน/โครงการที่จะดำเนินการควรมีกิจกรรมเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

1.4) ควรมีการติดตาม ประเมินผล และให้มีการรายงานการดำเนินงานเป็นระยะ โดยสรุปข้อเสนอเพื่อการปรับปรุง และพัฒนาให้เกิดความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

1.5) ควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่การดำเนินงานผ่านสื่ออย่างกว้างขวาง

1.6) ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดกิจกรรมสู่ความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านการบริหารการดำเนินงาน

2.1) ควรจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุน เป็นการเฉพาะ โดยควรแยกจากงบประมาณส่วนอื่น และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่

2.2 ควรประสานงาน ขอความร่วมมือระดมทรัพยากรจากภาคีเครือข่าย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน

3) ด้านบุคลากร

3.1) ควรจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบด้านการส่งเสริมการอ่านโดยตรง

3.2) ควรมอบหมายครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานร่วมกัน

3.3) ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง

3.4) ควรจัดให้มีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านทุกหมู่บ้านและพัฒนาอาสาสมัครให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำ

3.5) ควรจัดเวทีให้อาสาสมัครส่งเสริมการอ่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งระดับอำเภอและจังหวัด

4) ด้านการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการอ่าน

4.1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนทุกประเภทให้กระจายไปสู่ชุมชน เพื่อกระตุ้น และจูงใจให้ประชาชนสนใจการอ่านมากขึ้น

4.2) ควรมีการจัดทำสื่อ แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์แจกจ่ายในพื้นที่

4.3) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดทำสื่อ/อุปกรณ์/เอกสารส่วนกลางให้ทันสมัย น่าสนใจ แจกจ่ายไปให้สถานศึกษา

4.4) ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ และประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่และต่อเนื่อง

5) ด้านภาคีเครือข่าย

5.1) ควรจัดประชุมชี้แจงภาคีเครือข่ายให้เข้าใจนโยบาย และประโยชน์ที่จะได้รับ

5.2) ควรเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายร่วมวิเคราะห์/กำหนดนโยบาย และร่วมวางแผนการดำเนินงาน

5.3) ควรเชิญภาคีเครือข่ายร่วมเป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรม

5.4) ควรใช้กระบวนการจูงใจโดยการยกย่องให้เกียรติบัตร รางวัลภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินการ

5.5) ควรเชิญภาคีเครือข่ายร่วมติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรม

5.6) ควรส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ

5.7) ควรขอความร่วมมือให้ภาคีเครือข่ายประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมการอ่านในชุมชน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ของ กศน.อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัด อุบลราชธานี ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ พบประเด็นสำคัญที่ กศน.อำเภอ ได้ปฏิบัติ คือ การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากร กศน. ในสถานศึกษาทุกคน และมีการศึกษานโยบายของสำนักงาน กศน. จังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งนโยบายของสำนักงาน กศน. ส่วนกลาง แสดงว่า กศน.อำเภอ ได้รับทราบ และให้ความสำคัญกับนโยบายทุกระดับ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยร่วมกับบุคลากรวิเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดคำขวัญเกี่ยวกับการอ่านของ กศน.อำเภอ มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบหลัก

(เป็นเจ้าของเรื่อง) ในการดำเนินการ จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ ที่ระบุแผนงานโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านไว้อย่างชัดเจน ข้อมูลดังกล่าวเป็นเหตุผลสำคัญที่สะท้อนให้เห็นว่า กศน.อำเภอ น่านนโยบายส่งเสริมการอ่านสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีผลคล้ายคลึงกับการศึกษาของ สุมาลี สังข์ศรี (2555: 325-326) ที่วิจัยการประเมินผลการน่านนโยบายส่งเสริมการอ่านสู่การปฏิบัติ ระดับประถมศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ด้านสภาพการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์ กศน.อำเภอ พบว่า มีการน่านนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยประชุมกรรมการสถานศึกษา ภาควิเคราะห์ เพื่อจัดทำ แผนงานโครงการ กำหนดกลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด และจากข้อมูลความคิดเห็นตามข้อคำถามปลายเปิด พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นของการน่านนโยบายสู่การปฏิบัติของ กศน.อำเภอในจังหวัดอุบลราชธานีมากที่สุด เท่ากัน 2 เรื่อง คือ การประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และการวิเคราะห์นโยบายที่ชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ รองลงมาคือการให้นักศึกษาร่วมเป็นอาสาสมัคร ซึ่งสภาพดังกล่าวตอบสนองนโยบายตามแผนปฏิบัติการ 4 ปี ของสำนักงาน กศน.จังหวัด อุบลราชธานี ด้านการศึกษาตามอัยยาศัย เรื่องการส่งเสริมการอ่าน (สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี, 2557: น. 11) ความว่า “ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายส่งเสริมการอ่านโดยจัดให้มีอาสาสมัคร ส่งเสริมการอ่านในทุกตำบลเพื่อร่วมเป็นกลไกในการพัฒนาคนในชุมชนให้มีเจตคติที่ดีต่อการเสริมสร้างความรู้ ด้วยการอ่านเห็นประโยชน์และความสำคัญของการอ่านมีนิสัยรักการอ่านและพัฒนาตนเองให้เป็นนักอ่านที่มีคุณภาพต่อไป”

6.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของ กศน.อำเภอ ในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ทั้ง 25 คน มีความเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านในแต่ละประเด็นมีความสำคัญ คือ 1) ด้านนโยบายส่งเสริมการอ่าน 2) ด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และ 3) ด้านครูและบุคลากร กศน. ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของ สุมาลี สังข์ศรี (2555: 331-334) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับประถมศึกษาในโรงเรียน ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา พบว่า มีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการส่งเสริมการอ่าน และแต่ละปัจจัยต้องมีการดำเนินการอย่างชัดเจน เช่น ปัจจัยด้านนโยบาย ต้องมีนโยบายที่ชัดเจน ตั้งแต่ระดับกระทรวง กรม มาจนถึงสถานศึกษา ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารต้องสามารถแปลงนโยบายมาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีทรัพยากรสนับสนุนในทุกมิติที่เกี่ยวข้อง มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างถูกต้องตามหลักการประเมิน

6.3 การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านให้กับ สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งภาพรวม สามารถจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมการอ่านให้กับ สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้ 1) ด้านการน่านนโยบายสู่การปฏิบัติ หน่วยงานต้นสังกัดควรมี นโยบายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง และทำความเข้าใจกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติให้เห็นความสำคัญกับการน่านนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง มีแผนงาน/โครงการที่จะดำเนินการควรมีกิจกรรมเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีการติดตาม ประเมินผล และให้มีการรายงานการดำเนินงานเป็นระยะ โดยสรุปเป็นข้อเสนอเพื่อการปรับปรุง และพัฒนาให้เกิดความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ 2) ด้านการบริหารการดำเนินงาน ควรจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยแยกงบประมาณส่งเสริมการอ่าน จากงบประมาณส่วนอื่น และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ได้รับสื่อส่งเสริมการอ่านตามความต้องการของผู้รับบริการอย่างทั่วถึง

ควรมีการประสานงาน และขอความร่วมมือระดมทรัพยากรจากภาคีเครือข่าย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน 3) ด้านบุคลากร ควรจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบด้านการส่งเสริมการอ่านโดยตรง ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้มีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านทุกหมู่บ้านและพัฒนาอาสาสมัครให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำ และควรมีการจัดเวทีให้อาสาสมัครส่งเสริมการอ่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งระดับอำเภอและจังหวัด 4) ด้านการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการอ่าน ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนทุกประเภทให้กระจายไปสู่ชุมชน เพื่อกระตุ้น และจูงใจให้ประชาชนสนใจการอ่านมากขึ้น ควรมีการจัดทำสื่อแผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์แจกจ่ายในพื้นที่ ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดทำสื่อ/อุปกรณ์/เอกสารส่วนกลางให้ทันสมัย น่าสนใจ แจกจ่ายไปยังสถานศึกษา นอกจากนี้ ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ และประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่และต่อเนื่อง และ 5) ด้านภาคีเครือข่าย ควรมีการจัดประชุมชี้แจงภาคีเครือข่ายให้เข้าใจในนโยบายและประโยชน์ที่จะได้รับ มีการเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายร่วมวิเคราะห์/กำหนดนโยบาย และร่วมวางแผนการดำเนินงานร่วมเป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ไปจนถึงการร่วมประเมินผลการส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชนได้อย่างยั่งยืน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาสภาพและผลการนำนโยบายการส่งเสริมการอ่านสู่การปฏิบัติ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้ ได้มีข้อเสนอเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรมสู่การปฏิบัติ ที่เกิดจากผู้เกี่ยวข้องโดยตรง และนำไปสู่การจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่านให้กับประชาชนอย่างกว้างขวางและยั่งยืนต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมการอ่านภายใต้ยุทธศาสตร์ “อุบลราชธานี นครแห่งการอ่าน” ของสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี เพิ่มเติมในปีถัด ๆ ไป เพราะด้วยบริบทเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเปลี่ยนแปลง อาจส่งผลกระทบต่อส่งเสริมการอ่านด้วย

7.2.2 ควรศึกษาถึงบทบาทของนักศึกษา ชุมชน องค์กรอื่น ๆ ในการสนับสนุนการส่งเสริมการอ่านภายใต้ยุทธศาสตร์ “อุบลราชธานี นครแห่งการอ่าน”

7.2.3 ควรมีการประเมินผลโครงการที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการอ่านภายใต้ยุทธศาสตร์ “อุบลราชธานี นครแห่งการอ่าน” ของสำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี อย่างต่อเนื่อง

7.2.4 ควรมีการศึกษารูปแบบหรือแนวทางในการส่งเสริมการอ่านภายใต้ยุทธศาสตร์ “อุบลราชธานี นครแห่งการอ่าน” ด้วยรูปแบบวิธีการวิจัยอื่น ๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ได้ทราบถึงสภาพและผลการบริหารจัดการ การขับเคลื่อนนโยบายด้านส่งเสริมการอ่าน ภายใต้ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน “อุบลราชธานี นครแห่งการอ่าน”

8.2 ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานส่งเสริมการอ่านของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุบลราชธานี

8.3 ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการดำเนินงานการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

บรรณานุกรม

- กองกาญจน์ วัฒนสโทยิน. (2549). แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชน
อำเภอในเขตภาคตะวันออก. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: ชุมชนสมุทสรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัณทพร กากแก้ว. (2555). รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษา
นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี. (รายงานวิจัย). อุบลราชธานี:
ม.ป.ท.
- กาญจนา เชื้อมศรีจันทร์. (2552). ประโยชน์ของการอ่านหนังสือ. สืบค้น 4 ตุลาคม 2561, จาก
<http://www.thaigoodview.com>.
- จิราวรรณ อารยัน. (2556). การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขต
จังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: ศิลปบรรณาการ.
- ธรรมพร แซ่กสิการ. (2549). การประเมินโครงการรณรงค์การอ่าน สานสัมพันธ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์: นครสวรรค์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). เอกสารแนวทางการดำเนินงาน
ปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปี แห่งการปฏิรูปการเรียน
การสอน แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน”. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและ
มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. นโยบายส่งเสริมการอ่าน. เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการ
ส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2552.
ณ ห้องประชุมกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2562). ยุทธศาสตร์และจุดเน้น
การดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- สำนักงานอุทยานการเรียนรู้. (2551). โครงการวิจัย ทักษะคิด และพฤติกรรมการอ่านของคนไทย. กรุงเทพฯ:
สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- สำลี รักสุทธี. (2553). สอนอย่างไรให้เด็กอ่านออก อ่านได้ อ่านคล่อง อ่านเป็น เขียนได้ เขียนคล่อง และ
เขียนเป็น. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2555). การประเมินผลการนำนโยบายส่งเสริมการอ่านสู่การปฏิบัติระดับประถมศึกษาทั้งใน
โรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน. (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อภาวรรณ โสภณธรรมรักษ์. สำนวนการอ่าน คนไทยยุคดิจิทัล. สืบค้น 19 เมษายน 2559, จาก
<http://www.thaihealth.or.th/Content/31159-สำนวนการอ่าน%20คนไทยยุคดิจิทัล.html>

Digiovanna, Lisa Marie. (1994). **The Importance of Recreational Reading and It's Impact on Children's Motivation, Attitude Towards Reading, as Well as Reading Achievement.** (Masters Theses). Grand Valley State University.

